

اللهم لَا شَرِيكَ لَكَ سُبْرَانْ

١٣٣٠

وَاللَّهُ يَهْدِي مَن يَشَاءُ إِلَى صِرَاطِ مُسْتَقِيمٍ دِينِي ، عَلَمِي ، ادْبُري ، سِياسِي هُفْتَه لَقْ بِمَجْمُوعَةِ اسْلَامِيَّةِ در

• • •

صاحبِ دَمْرَبِ مَسْؤُلٍ : عَلِيٌّ اشْرَفُ ابْرَاهِيمٍ

اجتماعك صوكلرنه ، بر صوك لاقيردى حالتى ، ايلرى سوروب طوردىغىم اوچ اساسك (اصلاح حروف) ترکىيەن ناصلىچىقىنى عرض ايتىش ايدىم . بونى رسمماً ضبط ايتدىرىمىش اولقى اىچون ، يىنه دىورم كە جمعىتكى عنوانى اولان (اصلاح حروف) سوزىندىن جمعىتكى مقصدىنىه اويفون اوچ اساس چىقار .

او اوچ اساس نەل ؟ اولاً حرفلىرىن يىنه يىزىدە وعرىيلىكىنده قالاچق . . . ئانىيا يازىمىزدە هەمچا مطلقاً بر صائىلە يازىلاجق . . . ثالثاً مطبعه حرفلىرىن مقطوع و منفصل اولاچق .

تكرار ادعا ايدىورم كە بواوچ اساس، (اصلاح حروف) ترکىيەن خضمىنده و ئىيىتىنده منطقاً داخلدر . بو تغير اطرافىنده طوبلانلىرىن عقلماجمە بواوچ اساسى قبول ايتىش اولىورلار . چۈنكە اولاً هەركىس بىلىرى كە اصلاح دىيمك ، بوسبوتون بوزمۇقدە دىكلەر ، بوسبوتون بوزمۇقدە دىكلەر . بلە آز بوزولىش بىرىشى آز و قولاي طرفىدىن بوزمۇقدىكدر . دوزەلتىك كېي بىر بوزمۇق . شو حالدە يازىمىز - (تغىير يىسىر) دىدىكلىرى توعدىن اوافق بىر تعدييەلە - يىنه عربى قالاچق . ايشتە بىنخى اساس . ئانىيا بواصلاح نىچون ؟ يازىنىڭ قصورى اولدىغى اىچون . يازىنىڭ قصورى اولماسە اونى اصلاح البە خاطىلەر كەزدى . يازىمىز وظيفەسىنى ايي ياخاماپىور كە بىك يىلىر بونك چارەسى دىيە چالىشىلىور . قرائىنە حرف ، حتى نقطە علاوه ايدىلە منكىن ضرورت سوقىلە جوازى يولى بولىشىردى ، نقطە قويىشلىر ، اعراب قويىشلىر ، حرکە قويىشلىر ، سجاۋاند قويىشلىر . اصلاح ايشنىڭ سلفىجىدە مشروع و مقبول اولدىغى بىقىمىتلى دليللار پارىيل پارىيل كۆستەرير . ملکم خان و سائىرە تشبىللىرى كېي بىك دليللار آرامىغە حاجت قالىرىمى ؟ اصلاح دىنلىگىمى ، يازىنىڭ قصورىنى اعتراف دە اونك اىچىنەددە .

اوت ، يازى اصلاح ايدىلە جىك . ناصلى اصلاح ايدىلە جىك ؟ هەمچا مطلقاً بر صائىلە يازىلىق صورتىلە . ايشتە اىكىنچى اساس .

ثالثاً يازىمىزك صائىللىرى تخصىص و جزئى تعديل ايدىلەر كە بونلاردا يىنه يازىلىرىن نۇونەلر ئۆزۈلنەن و اوەن يادىن تشكىل ايدىلە جىك .. بولىلە جە اىكى الف ، اىكى يَا ، دورت و او ايلە صائىت طاقىمى سىكزە چىقىوب كامىلەشىدىكىن باشقە اوچىدە اوقونان الف [ھەزە] ، اوقونان يَا ، اوقونان و او اولوب صائىللىر لە صامتلىرى بىر بىرندىن قارىشماز صورتىدە آيرىلاجق . او نۇ ئاماڭى يىز كە صائىلدىن الفە و او ذاتاً صوکىن بىتىشىمەن حرفلەرنىدە . مطبعه حرفلىرىنىڭ بىتىشىمەسى ايسە بىر ايشلىك دىك ، بىرقانلىرىن . نەبىلە ئىم ؟ بولىلە كىندى كىندىنە قالقان بىرقانلىرىن قالماسنى نىچون يىستە بىرلەر ، آكلاياماپىورم . بونك صايىلدېچە او زايلاجق ضرۇللىرى واردە . بونلار صايىلدى و صايىلاجق دە . قاندە سەنە عقلم اىرمىور . شو حالدە مطبعه حرفلىرىن متصل دىك ، مقطوع و منفصل اولاچق . ايشتە اوچىنچى اساس .

اىنلىرىم ! صارىيەلە ئىم اوچ اساسە داڭىز معروضاتىم خلاصەسى بورادە بىتىور . اىچاپ ايدرسە بونى يىنه تكرار ايدرم . جزم ايلە اعتقاد

ھامىر . - كورىليور كە مرحوم ميرزا آقا خان كەمانى اتحاد اسلام طرفدارى ايدى . بوامنىنەن حصولىنە سەزىجە چالىشىش ، امىراد اوقات ايلىش واڭ سىكىر موفق اولدىغى حالدە بوتۇن مساعىسى ایران شاه اسبىق ناصرالدين شاھاك تشبىتايىھ عقىم براقيلىمشىدە . مشارالىيە جداً اىي دوشۇنىش و بوصورتەنە عموم مسلمانلىرىڭ ئىنا ورحتى رحمة الله عليه رحمةً واسعةً قازانمىشىدە .

سعدىا مىرىتىكى نام نېرىد هەركىز
مىرىد آشىدەن نامش بە نىكوى نېرىند

س . م . توفيق

اصلاح حروف جمعىتى

تدقىق انجىنتك اينىڭ اهمىتى

بۈكۈنلەرە فصلە مشغۇلم . هەلە اىكى هەفتەر ، غەزە بىلە او قۇيىمادم . بۈسىپىلە، (اصلاح حروف) جمعىتىكىي تشكىل ايدىن (تدقيق انجىمنى) نەنە كېن مذاكىرلە داڭىز خېرسىز . غەزەلر لاقىدىمى قالدىلە ؟ يوقسە بروقت اولدىغى كېي - مەلا اسپارطەلى حق يە بىر كە زادە اسەاعىل حق افدى دىيمك طرزىنە [۱] - ياكلىش خېرىلىرى ويردىلە ؟ نە اولدى ، بىلەمەورم .

او كەنگى جىعە [۲۳ مارت سەنە ۳۲۸] كۇنى رسمى وظيفەمى و كىلەمە دور و تسلیم اىچون برقاچ قىلم آرقاداشملە چالىشوب حسابلى ياپاركىن ، آرقاداشلىرىن يارىم ساعتلىك اذن آلوب ، جمعىتىك شەمىدىلەر دە طوبلاندىغى (قاطىريجى اوغلۇ چارشۇسى) نەنە كى ۶۳ نۇمرولى داڭىز يە كىتىم . انجىمنى مذاكرا تە باشلامش كېي بولىم . جمعىتىك محترم رئيسى محترم باپاھن بويوك غازى مختار پاشا حضرتلىرى سوپەلەيورلاردى . استاد اكرم و عطا بىك افدىلەر ساڭ اعضانىڭ چوغۇنى حاضرايدى . اعضايى كرامە سوز طاغىلاجقى صىرەدە مساعىدە آلوب شو سوزلىرى سوپەلەم : « بويوك بىرمەنەر تەن طولايى قوللىرى بۈكۈنگى مذاكرا پە ئاشتاك ايدەمە جىكم . اونى عرض ايلە مساعىدە ئىستەمك او زىرە كەلەم . محترم تدقىق انجىنتك اينىڭ اجتماعىدە بولۇنماقىدىن چوق چوق او زۇملەكە بىر بىر ، ايشلىك تدقىق نقطەسىنەن حالدە كە جىك طوبلانلىشىر دە قالاچقى ملاحظە ايلە خەفيقەلەيورم .

مساعىدە بويورولىور . . . كىدە جىكم . فقط شوقادار كەملىش ، شوقادار سوپەلەمش اىكىن اوچ سوزدە مسالە حقىنە سوپەلە يەم . بوسوزلىرى هەم طرفدار اولاً كەلىدىكەم اوچ اساسى تكرار ايدەم ، هەم استاد محترم عطا بىك افدىنەن كەنگىنەن حرفلىرى كېلىك او ماسى علەندە كېي كورۇن شەمىدىكى مطالعەلىرىنە قارشى طورىمىش كېي او لايم .

بواجتماعىن بىر هەفتە اول (حیدرپاشا طېيەلىر قلوبى) نەنە ياخىلان

[۱] يىكى غەزە ؛ شباط سەنە ۳۲۷ نۇرسو (۱۲۵۰)

خصوصنده صرف اولمان بوقدر مسامعی یه ، بسله نیان بوقدر امیدله رغمًا اسلامیت واقوام اسلامیه حقنده بر طاقلری ده بوسیتون مغایر فکرلر در میان ایمکده درلر ؛ انجق بوا فکار کده هم عنزت دین مینه ، هم بوتون اقوام اسلامیه نک عنزت نفس لرینه نه قدر بیوک تعرض او لدیغی کوره جکز :

اسلام ملتلری آره سندھ خرستیانیت پروپاگاندا سنک هیچ لزوی او لدیغنه دائز مخالف من ابعدن کلن بیانات دلالل دن وطیعی میسیونرلرک هیچ خوشنه کیتمه یه جک اجتہاد اندن بری کندیسی ذاناً دینسز بولنان (بلا دین) نامنده کی مؤلفک «خرستیانیت» ، اسلامیت وزنجی جنسی ۱۸۸۹ «عنوانی اثرنده شومالده سرد او لیور : [۱] » بر طاف تجارب اسلاملرک دین و مذهبne مداخله نک دکل فالده سز ، حتی مضر او لدیغی اثبات ایمشد . آنلرک دینی آنلره یته جک قدر ایمیدر ؛ آنلرک عرف و عادتنه موافق دو شمشدر . پتلره تبد ایمه دکاری کی اسلامیت اقالیم شرقیه مخصوص بر قانون اخلاق دنی و ضع ایتشدر . حضرت محمد (صلی الله علیه وسلم) الھک پیغمبری ایدی و بو جنس اهالی ایچون ممکن او له بیلی پایدی . بو اقوامی خرستیانلغه صوق ایچون صرف ایدیلن بوتون مسامعی بوشه کیدر . آنلری کندی حاللرینه برا فک ؛ اسلامیت انقلاب و تجدیدی کندی کندینه میدانه کتیره جک .

بو مؤلفه برابر (قانون تیلور ده) اسلامیت خرستیانلغه خادمی او لدیغی و بوتون اقوام زنجیه ایچون سورت مخصوصه و قطعیه ده موافق بو لدیغی علاوه ایله یور .

میسیونرلک تشبیتی معارضلرینک ایکنجه قسمی بوسیتون باشقه درلو بیان مطالعه ایدیورلر ، آنلر خرستیانلغه بتپرستلر ایچون بیله بر نور هدایت او له جغی تصدیق ایتدکاری حالدہ اسلامیت کندیسنه او لان فوق العاده اعتمادند و صارل دینی عصب مدھشدن (!) اندیشه ناک او لیورلر . دیورلرکه : اسلامیتھ تعصب او قدر مدھشدرکه : خرستیانلرلہ علاقه دار او لدیغی ایچون ، بر چوق متھصب اسلام

حضرت عیسی یی بیلیه طانیامق ایسترلر [۲]

(زه ویر) ، اسلاملر آره سندھ ارشادات انجیلیه نک نمره سز قاله جنی نظریه سنی بوتون قوتیله رد و جرھ چالیشیور ؛ ومثال او له رق دیورلکه : « بوکون هندوستاندہ آشکار او له رق دین خرستیانیتی قبول ایمیش یوز لرخه اسلاملر وار . هندوستانک شمال غربی ایالتلک ایلک سر راهبی اسلامدن دونه ایدی . (آغره) بلده سندن (ولایت علی) [۱] بومسائلک بطلافی مسلمدر ؛ لکن ایستر ایداکه : علمای محترمہ اسلام بودا عالری امتك روپه علم و عرفانه بر یادکار مؤبد او له رق اصللریله برابر مطبوعانه جرح ایتسنلر ! بیانات عاجزانه من بالطبع بوکا مساعد دکل .

[۲] انسان حقیقت اسلامیه یه . اقوام اسلامیه نک احواله ادعای وقوف ایدن بو ذاتلرک شو خطالری کوردکه بلا اختیار کولیور ؛ لکن محضا بزم همتسر لکمن یوز ندن دین مینه ایدیلن بو افترا لرک آورو باده عصر لردن بزی حقیقت محضه کی او قوندیغی دوشوندکه کوز لرمن باشله دولیور .

ایدیورم که عرض ایتدیکم نقطه لز برد حقیقتدر . بو حقیقتلر (اصلاح حروف) مقصدیله بر آرایه طوپلانلر آرا سندھ مسلم اولق لازم کلیر . بونلر مسلم اولونجہ ، یازینک اصلاحی ایچون انجمنه مطبوع وغیر مطبوع نمونه ویرن غیر تکار لرک بولیدیقلری و تکلیف ایتدیکلری صورتلری تدقیق و تعدیل و قبول ایمکه صیره کلش اولور . ظنمجه انجمن مزبونک ایچون تشکیل اولونشدر ، صیره بوایشک صیره سیدر .

بنده لری ، شمدیک قناعتمه باقار سه ، بو اوج نقطه ده مصر قالاجم ، صانیورم . شاید بونلر نقض وهدم اولونا جق اولور سه ، اجتہاد مده کی استقلالی محافظه ایچون ، انجمن عالیدن آیری قالاجم ، آیرلگه مجبور اولا جم دیمه قورقیورم . بو آیریلک قولکزی چوق اوزن و چوق آزن بر آیریلک اولور .

معروضاتمک هله بوصوک فقره سی شکلا بر آز کستاخانه در . صانکه انجمنه فارشی تک باشمہ خصم موقعنده قالمش اولیورم . فقط بوشکلا بولیه در . عفو لرینه صیغینیم . بو کستاخنل شکلی قناعتمک قوتی و شدتی ایجادیدر . اویله تلقی بوبور ولاییدر .

آرتیق ، تکرار تکرار عفوی استرحامله ، کله جک اجتماععلو ده بولونا بیلمک امیدیله چکلوب کیدیورم .

ایشته ایشک حکایه سی بودر . بونی غز ته لردہ یا کایش برشی یازیلیر سه تقدم ایدلش واشه علاقه ایدنلرہ اجمالاً معلومات ویرلش اولسون دیمه الترام ایتمد .

حق

مفکرات

بر عبرت مهییه

۵

علمای محترمہ اسلام

بو وسائل ایله میسیونرلرک ممالک غربیه ده لسان محلی ایله یازلش انجیللرک اجرا ایتدیکی تأثیرات دز نقدر امیدوار اولدقلری قارئلر مزه آکلامق ایچین ینه مشهور میسیونرلردن (جورح ستون) که وفاتندن بر هفته اول (مسقط) ده انجیللرک متزايد صرفیانه عائد یازمش او لدیفی را پوردن شو سطرلری ترجمه ایدیورز :

« عربستاندہ دین اسلام علیه نده واقع او له جق اشتعال مهییک وقتی خبر ویره م ؛ لکن چو قدن بری اسلامیت قایاسنک آللہ دینامیتلری یر لشیدر مکده یز ؛ بر کون الھک پار ماغی اشارت اشتعال او له رق بونلرہ تماس ایده جکدر ... »

بورا ده بالمناسبة ، شبه سز فائده دن خالی اولما یه جق بر قاج سطر علاوه ایده لم . مجھوں اولما مالی درکه : اسلاملرک خرستیان ایدله سی